

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33509
Nom: Estructura social contemporània
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau Treball Social	Facultat de Ciències Socials	3	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau Treball Social	Sociologia	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

ESTEBAN APREDA FERNANDO OSVALDO

RESUM

L'assignatura *Estructura Social Contemporània*, és una matèria de 6 crèdits, obligatòria, de 3a del Grau en Treball Social (segon semestre), que juntament amb les assignatures de *Sociologia General* i de *Mètodes i Tècniques d'Investigació Social* componen el mòdul de *Sociologia*.

Aquesta assignatura pretén oferir als / les estudiants una visió rigorosa dels sistemes d'estratificació i de desigualtat social, centrada en les societats contemporànies que conformen l'actual sistema - món i fent especial èmfasi en la posició d'Espanya dins d'aquest. El focus d'atenció se centra en els processos de desigualtat a escala global, uns processos en què les unitats analítiques del sistema no són ja sols els individus, les famílies o les classes, sinó les pròpies nacions.

Occupen un lloc central en l'assignatura la comprensió dels conceptes bàsics per a l'anàlisi de l'estructura social entesa com a sistema, així com l'estudi dels principals camps d'anàlisi de l'estructura social a partir de les diferents perspectives teòriques que expliquen l'estratificació i la desigualtat social. També es treballarà amb dades empíriques significatives que possibiliten una comprensió adequada d'aquestes dimensions, fonamentals actualment per a l'anàlisi de la realitat social.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Si bé no és un requisit imprescindible, és convenient que els/les estudiants puguen utilitzar adequadament els conceptes claus propis de la sociologia i treballar des d'una perspectiva d'anàlisi pròpiament sociològica.

Igualment, és important conèixer les característiques de les principals institucions socials i els processos bàsics del canvi social, especialment pel que fa a la realitat espanyola en el context global.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1311 - Grau Treball Social

Aplicar estratègies per a la identificació, intervenció i avaluació en treball social davant de comportaments, contextos i circumstàncies que configuren situacions de risc per a les persones, grups i comunitats.

Conèixer el disseny, la implementació i l'avaluació de projectes d'intervenció social.

Conèixer els mètodes i models de treball social per a intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les necessitats i circumstàncies que tinguen.

Demostrar competència professional en l'exercici del treball social.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Establir relacions professionals a fi d'identificar la forma més adequada d'intervenció.

Identificar els coneixements disciplinars necessaris per a l'anàlisi de la societat contemporània, l'estructura i la dinàmica d'aquesta, entre els quals s'inclou la complexitat dels fenòmens socials adoptant una perspectiva multidisciplinària.

Resoldre situacions de crisi valorant la urgència de les situacions; planificar i desenvolupar accions per a afrontar-les i revisar-ne els resultats.

Valorar les necessitats i opcions possibles per a orientar una estratègia d'intervenció des del treball social.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El concepte d'estructura social

1.1 La perspectiva macrosociològica al si de la ciència social. Els conceptes d'estructura i estructura social. El sistema social com a recurs metodològic que articula el nivell teòric i el nivell empíric.

1.2 La dualitat dialògica estructura - acció social: una introducció.

1.3 Processos estructurants estratègics globals i locals: individualització, risc, secularització, cosmopolitisme multicultural. Resistències locals i ressorgiment d'identitats sòlides.

2. Sistemes d'estratificació social

1.1 Ordre social, diferenciació i desigualtat social. Estructura social i estratificació social. Característiques generals dels diferents sistemes d'estratificació: lògiques de dominació subjacents i processos de legitimació.

1.2 Principals factors adscriptius d'estratificació en societats de capitalisme flexible. L'edat, el sexe i la raça com operadors de diferenciació social. Pautes d'estratificació contemporània i desigualtats generacionals, de gènere, racials i ètniques.

1.3 Distribució desigual de recursos socials (renda, riquesa, educació, salut...) i relacions de dominació generacionals, de gènere i interètniques. La situació a Espanya en el context europeu.

3. Els diferents camps de l'anàlisi de l'estructura social

1.1 El camp demogràfic i les famílies: envelliment poblacional, segona transició demogràfica i migracions globals. Noves formes familiars i relacions de gènere.

1.2 El camp econòmic i el procés social de treball: el treball no monetaritzat. Producció capitalista flexible, dualitat del mercat de treball i processos de precarització. La lògica social del consum.

1.3 El camp polític i la transformació dels estats-nació: els fluxos polítics globals. Els nous moviments socials. Règims de benestar i desigualtats de gènere i generacionals.

1.4 El camp cultural i la producció simbòlica. Control social, vigilància post-panòptica i segregació social. Accés cultural, sistemes educatius i estratègies de reproducció de les desigualtats socials.

1.5 Interdependències entre els diferents camps de l'estructura social. La situació a Espanya en el context europeu.

4. Principals factors d'estratificació social: l'anàlisi de les classes socials

1.1 L'anàlisi de classe i l'herència clàssica: K. Marx, la perspectiva crítica del conflicte; M. Weber, la perspectiva multidimensional del conflicte. Teories contemporànies: l'enfocament funcional; les principals teories neomarxistes i neoweberianes.

1.2 Els debats actuals sobre les classes socials: les elits globals i el sorgiment del precariat. Vulnerabilitat, precarització, exclusió social i pobresa. El problema de la posició de classe de les dones.

1.3 L'anàlisi empírica de les classes socials. Jerarquies ocupacionals i escales de prestigi ocupacional. Perspectives relacionals: l'esquema de J. H. Goldthorpe; el mapa de classes de E. O. Wright. Mobilitat social i reproducció de classe.

1.4 Factors d'estratificació: gènere, origen cultural (grup ètnic, immigració), edat, etc.

1.5 Indicadors europeus de mesura de la precarització i la pobresa. Percepció subjectiva de classe i escales d'estatus socioeconòmic a Espanya en el context europeu: principals tendències.

5. Desigualtat i estratificació global

1.1 Teories inicials sobre l'estratificació global: la teoria de la modernització i la teoria de la convergència. Les crítiques des de la teoria de la dependència i la teoria de la desconexió.

1.2 Debats actuals sobre el sistema d'estratificació mundial. La teoria del sistema-món: domini, conflicte i hegemonia en el centre del sistema. Les noves classes globals transnacionals: professionals i executius, funcionaris públics, treballadors migrants.

1.3 Indicadors de mesura de la desigualtat mundial: Índex de Desenvolupament Humà ajustat per Desigualtat (IDH-D), Índex de Desigualtat de Gènere (IDG), Índex de Pobresa Multidimensional (IPM). La situació d'Espanya en el context global i europeu.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	4,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	24,00
Estudi i treball autònom	18,00
Preparació de classes	24,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	0,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyança combinarà activitats formatives de caràcter teòric i pràctic, de tutorització i aquelles que inclouen l'estudi, l'avaluació i en general el treball tant individual com en equip dels i les estudiants. Les activitats seran les següents:

- Lliçó magistral participativa
- Activitats de tipus expositiu: exposicions teòriques, seminaris, presentació de treballs.
- Activitats pràctiques: role-playing, resolució de casos, aplicacions informàtiques, tallers.
- Treball col·laboratiu/treball en equip dels/es estudiants.
- Tutorització individual, grupal i/o virtual.

AVALUACIÓ

L'avaluació es durà a terme de forma acumulativa i ponderada mitjançant els següents instruments:

- PROVA ESCRITA per comprovar les capacitats d'organització, d'idees d'aplicació d'anàlisi i de reflexivitat crítica vinculades als continguts de l'assignatura. Tindrà una ponderació entre 5 i 7 en la qualificació final. L'examen s'haurà d'aprovar perquè es tingui en compte l'avaluació de les activitats pràctiques per al càlcul de la nota final de l'assignatura.

- AVALUACIÓ DE TREBALLS ACADÈMICS I EXERCICIS D'ANÀLISI, DEBAT I REFLEXIÓ CRÍTICA I ASSISTÈNCIA ACTIVITATS FORMATIVES COMPLEMENTÀRIES. Consistirà en la realització d'un treball en equip dirigit a fomentar el desenvolupament de capacitats de recerca d'informació significativa i pensament crític. Aquest apartat també inclourà la realització d'exercicis a l'aula a partir de diferents materials escrits, audiovisuals, etc. tendents a afavorir el procés d'aprenentatge. En conjunt tindran una ponderació entre 3 i 5 en la qualificació final. Les activitats pràctiques (suspeses o no realitzades) no es podran recuperar a la segona convocatòria pel fet que són part de l'avaluació contínua de la assignatura.

Els/les estudiants que no obtinguen l'aprobat de l'assignatura en la primera convocatòria, podran presentar-se a la segona seguint també aquests criteris. En la segona convocatòria no caldrà repetir els treballs acadèmics o exercicis ja realitzats al llarg del quadrimestre.

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor

sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per aconseguir l'honestedat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestedat acadèmica, i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

BIBLIOGRAFIA

- Crompton, Rosemary, Clase y estratificación. Madrid: Tecnos, 2013.
- Bauman, Zygmunt, Daños colaterales: desigualdades sociales en la era global. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2011.
- Beck, Ulrich y Elisabeth Beck Gernsheim, La individualización. El individualismo institucionalizado y sus consecuencias sociales y políticas. Barcelona, Paidós, 2003.
- Kerbo, Harold R., Estratificación social y desigualdad. El conflicto de clase en perspectiva histórica, comparada y global, Madrid, McGraw Hill, 2004.
- Requena, Miguel, Leire Salazar y Jonas Radl , Estratificación social, Madrid, McGraw - Hill, 2013.
- Centro de Investigaciones Sociológicas CIS <http://www.cis.es/cis/opencms/ES/index.html>
- Instituto Nacional de Estadística - INE <http://www.ine.es/>
- Fundación FOESSA, VIII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Madrid: Fundación FOESSA <https://www.foessa.es/viii-informe/>

- Oficina Europea de Estadística - EUROSTAT <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
- León, Berna, Carbonell, Javier y Soria, Javier (coord.) (2024). La desigualdad en España. Madrid: Lengua de Trapo-Círculo de Bellas Artes.
- Lipovetsky, Gilles, La era del vacío. Barcelona: Anagrama, 2006.
- Sassen, Saskia, Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global. Madrid: Katz, 2015.
- Bernardi, Fabrizio y Martínez Pastor, Juan I. (coord.) (2023). Desigualdades sociales. Madrid: UNED.
- Shiva, Vandana, Las nuevas guerras de la globalización: semillas, agua y formas de vida. Madrid: Popular, 2007.
- Standing, Guy, El precariado. Una nueva clase social. Barcelona: Pasado y presente, 2013.
- Zafrá, Remedios, El entusiasmo. Precariedad y trabajo creativo en la era digital. Barcelona: Anagrama, 2018.
- Sandel, Michael La tiranía del Mérito ¿Qué ha sido del bien común?, Madrid: Debate, 2020
- Durán, María Ángeles, La riqueza invisible del cuidado, Valencia: PUV, 2020
- Ariño, Antonio y García, Pedro (2018) La sociedad valenciana en transformación (1975-2025) Valencia, PUV